

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет**

ЛАЗЕБНА ІРИНА ВАСИЛІВНА

УДК 330.123.4

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ В
УКРАЇНІ**

08.00.03 – економіка та управління національним господарством

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі економічної теорії та конкурентної політики Київського національного торговельно-економічного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник

доктор економічних наук, професор
Лагутін Василь Дмитрович,
Київський національний
торговельно-економічний університет,
завідувач кафедри економічної теорії та
конкурентної політики

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Апопій Віктор Володимирович,
Львівська комерційна академія
Укоопспілки,
завідувач кафедри комерційної
діяльності та підприємництва

кандидат економічних наук, старший
науковий співробітник
Пустовойт Олег Валентинович,
ДУ «Інститут економіки та
прогнозування НАН України»,
провідний науковий співробітник
відділу секторальних прогнозів та
кон'юнктури ринків

Захист відбудеться 30 червня 2015 р. о 15.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.055.01 Київського національного торговельно-економічного університету за адресою: 02156, м. Київ, вул. Кіото, 21, ауд. Д-221.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Київського національного торговельно-економічного університету за адресою: 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19.

Автореферат розісланий 29 травня 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н.С. Барабаш

АНОТАЦІЯ

Лазебна І. В. Державне регулювання ринку споживчих товарів в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Київський національний торговельно-економічний університет, Київ, 2015.

У дисертаційній роботі розкрито теоретичні та прикладні положення щодо поглиблення розуміння природи ринку споживчих товарів, розвитку конкуренції на цьому ринку, механізму, методів та інструментів державного регулювання ринку споживчих товарів та заходів з його вдосконалення в Україні.

Досліджено соціально-економічну сутність, структуру, функції та види ринку споживчих товарів. Здійснено аналіз історичної еволюції теоретико-економічних поглядів на ринок та його місце в економічній системі. На основі узагальнення характеристики сутності ринку обґрунтовано авторський підхід до визначення поняття ринку споживчих товарів.

Обґрунтовано місце і роль державного регулювання ринку споживчих товарів. Запропоновано створення механізму державного регулювання ринку споживчих товарів у сформованих соціально-економічних умовах на основі виявлення взаємодії структурних одиниць. Визначено, систематизовано та охарактеризовано методи та інструменти державного регулювання ринку споживчих товарів.

Проаналізовано сучасний стан ринку споживчих товарів, вплив економічних процесів та явищ на нього. Досліджено розвиток конкуренції на товарних ринках та визначено необхідність захисту економічних конкурентних відносин на ринку споживчих товарів. Визначено і обґрунтовано необхідність зміцнення механізму захисту прав та інтересів споживачів на ринку.

Виявлено фактори впливу на розвиток роздрібного товарообороту, і на основі кореляційно-регресійного аналізу розроблено багатофакторну економіко-математичну модель прогнозування роздрібного товарообороту. Визначено напрями першочергового впливу державного регулювання на розвиток внутрішньої торгівлі. Сформульовано теоретичні висновки та практичні рекомендації щодо розвитку та вдосконалення державного регулювання ринку споживчих товарів України.

Ключові слова: ринок споживчих товарів, державне регулювання ринку споживчих товарів, роздрібна торгівля, товарооборот, захист економічної конкуренції, захист інтересів споживачів.

АННОТАЦИЯ

Лазебная И. В. Государственное регулирование рынка потребительских товаров в Украине. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 - экономика и управление национальным хозяйством – Киевский национальный торгово-экономический университет, Киев, 2015.

В диссертационной работе раскрыты теоретические и прикладные положения по углублению понимания природы рынка потребительских товаров, развития конкуренции на этом рынке, механизма, методов и инструментов государственного регулирования рынка потребительских товаров и направлений по его совершенствованию в Украине

Исследованы социально-экономическая сущность, структура, функции и виды рынка потребительских товаров. Осуществлен анализ исторической эволюции теоретико-экономических взглядов на рынок и его место в экономической системе. На основе обобщения характеристики сущности рынка обоснован авторский подход к определению понятия рынка потребительских товаров, который определен как специфический институт, характеризующий совокупность экономических отношений между продавцом, посредником и покупателем. Эти отношения, что формируются и развиваются под влиянием механизмов конкуренции и государственного регулирования, направлены на удовлетворение потребностей населения в процессе купли-продажи товаров, предназначенных для конечного потребления.

Обоснованы место и роль государственного регулирования рынка потребительских товаров. Разработан механизм государственного регулирования рынка потребительских товаров в сложившихся социально-экономических условиях на основе выявления взаимодействия структурных единиц, а именно: субъектов, объектов, принципов, целей, заданий, методов и инструментов под влиянием определенной окружающей среды. Определены, охарактеризованы и проанализированы методы, а именно: экономические, финансовые, организационно-институциональные и социально-психологические, и соответствующие им инструменты государственного регулирования рынка потребительских товаров.

Проведен анализ рынка потребительских товаров в текущих условиях, влияние экономических процессов и явлений на него. Исследовано динамику и современное состояние структурных предпосылок развития конкуренции в потребительском секторе в целом. Исследовано развитие конкуренции и степень концентрации на товарных рынках, определена необходимость защиты конкурентных отношений на рынке потребительских товаров. Обоснована необходимость укрепления механизма защиты прав и интересов потребителей на рынке.

Определены факторы и предпосылки экономического развития рынка потребительских товаров, предложены направления влияния государственных органов на факторы развития розничного товарооборота. Раскрыты особенности рынка внутренней торговли Украины. Осуществлено моделирование с помощью корреляционно-регрессионного анализа факторов влияния на розничный товарооборот. Определены направления государственного регулирования розничной торговли. Сформулированы теоретические выводы и практические рекомендации по развитию и совершенствованию государственного регулирования рынка потребительских товаров Украины, в рамках усовершенствования инструментов регулирования.

Ключевые слова: рынок потребительских товаров, государственное регулирование рынка потребительских товаров, розничная торговля, товарооборот, защита экономической конкуренции, защита интересов потребителей.

SUMMARY

Lazebna I. V. Government regulation of consumer goods market in Ukraine. – Manuscript.

Thesis to obtain the Candidate degree under specialty 08.00.03 – economics and management of the economy.– Kyiv National University of Trade and Economy, Kyiv, 2015.

The thesis describes theoretical and practical provisions to deepen understanding of the nature of the consumer goods market, the development of competition in this market, mechanisms, methods and tools of state regulation of consumer products and measures for its improvement in Ukraine.

Were studied the socio-economic nature, structure, functions and types of consumer goods market. There were analyzed the historical evolution of theoretical views on the market and its place in the economic system. On the basis of summarizing the essence of market characteristics proved the author's approach to the definition of the consumer goods market.

The thesis substantiates the place and role of state regulation of consumer products. Were proposed a mechanism of state regulation of consumer goods in the prevailing socio-economic conditions, that has been based on detection of the interaction of structural units. Determined systematized and described the methods and tools of state regulation of consumer products.

There were analyzed the consumer goods market in present and the impact of economic processes and phenomena on it. Were studied the development of competition in product markets and identified the need to protect the economic competition of consumer goods market. Identified and substantiated the necessity of strengthening the mechanism of consumers' rights protection on the market.

Were suggested an impact factors on the development of retail turnover, and developed multifactor mathematical model predicting retail turnover based on correlation-regression analysis. The directions required primary impact of government regulation on the development of domestic trade. Were formulated theoretical conclusions and practical recommendations for the development and improvement of state regulation of consumer goods in Ukraine.

Keywords: consumer goods market, government regulation of consumer products, methods, tools, retail, turnover, economic competition protection, consumer protection.

Лазебна Ірина Василівна

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СПОЖИВЧИХ
ТОВАРІВ В УКРАЇНІ**

Формат 60x84/16. Ум.друк.арк. 0,93. Тираж 100 пр. Зам. 385

Видавець і виготовлювач
Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156